

ДИПЛОМАТІЯ В ОСОБАХ

Віталій ЧИШКО

Створюється біографічний словник «Дипломати України»

Народився 5 червня 1951 року на Рівненщині. Закінчив Київський педагогічний інститут. Доктор історичних наук. Директор інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України. Керівник сектору суспільних наук Президії НАН України. Автор понад 130 наукових праць. Лауреат премії НАН України ім. М. І. Костомарова. Президент Українського біографічного товариства.

итево важливою складовою функціонування будь-якого державного організму є його зовнішньополітична діяльність. Від професіоналізму дипломатів залежать долі цілих країн і народів. З

відродженням незалежності України велика відповідальність за утвердження української держави як повноправного суб'єкта міжнародного життя лягла на таку державну інституцію, як дипломатична служба, перед котрою сьогодні відкриваються значні перспективи. Але нинішнім дипломатам не слід забувати, що підґрунтя їхніх успіхів у міжнародній сфері закладено минулими поколіннями. Тому потрібно знати історію національної дипломатії. Адже це чи не єдиний шлях запобігання хибним рішенням, вироблення найоптимальніших варіантів поведінки в складних міжнародних ситуаціях, які, незважаючи на хронологічні дистанції, часто повторюються.

З цієї точки зору підготовка науковим колективом Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського біографічного словника «Дипломати України» дасть змогу не лише подолати «знеособлювання» історії

української дипломатії, а й вийти дослідникам на вищий рівень узагальнення функціонування дипломатичних шкіл, вивчити традиції української дипломатії минулих століть, сприятиме підготовці і вихованню сучасних кваліфікованих дипломатичних кадрів, які б адекватно відповідали пріоритетним напрямом зовнішнього курсу нашої країни.

У біографічному словнику через біографії 2—3 тисяч дипломатів буде відтворена історія української дипломатії в іменах. У ньому знайде відображення ціла галерея яскравих, непересічних особистостей, що відіграли різну за значенням але загалом досить помітну роль в українському національному русі, творенні і захисті української держави на різних етапах її розвитку, популяризації, піднесення її авторитету у багатьох країнах світу. Ці люди віддавали свій розум, душу, талант служінню Україні, відстоювали її інтереси на міжнародній арені, домагались її визнання іноземними державами.

Повертаючи народові імена гідних його пам'яті і шани діячів минулого, зокрема дипломатів, необхідно аналізувати і враховувати як позитивний досвід їх діяльності, так і гіркі уроки. Аналізуючи численні прорахунки, невдачі і провали у зовнішньополітичній діяльності України різних часів, їх причини, слід зважити на ті важкі, часто екстремальні умови і обставини, в яких доводилося працювати українським урядам і дипломатам.

Цей досвід, як ніколи, потрібен Україні тепер, коли триває складний процес державного будівництва, реалізується давня мрія попередніх поколінь і розбудовується суверенна, демократична, правова держава. Вагомий вклад у розбудову України вносить і молода українська дипломатія.

Таким чином, у словнику «Дипломати України» вперше буде подано перелік дипломатів та біографічні дані про них часів Київської Русі (X—XIII ст.), Галицько-Волинського та інших князівств, які виникли на теренах колишньої Київської Русі (XII—XIV ст.), Запорозької Січі (XVI—XVIII ст.), Гетьманщини (XVII—XVIII ст.), Центральної Ради і Директорії Української Народної Республіки (1917—1920 рр.), Української держави (1918 р.), Західноукраїнської Народної Республіки (1918—1919 рр.), Карпатської України (1938—1919 рр.), Української Радянської Соціалістичної Республіки (1917—1991 рр.), незалежної України (з 24 серпня 1991 р.).

До біографічного словника будуть внесені й окремі біографії іноземних дипломатів, які хоча й були послами в інших державах, а не в нашій країні, проте мали причетність до розв'язання українських питань або подорожували українськими землями і залишали письмові згадки, особливо, про давню Україну, завдячуючи яким світ дістав перші уявлення про український народ, пізнав його історію та культуру.

У цілому кожна персоналія піддається критичному аналізу її внеску в розвиток українства. Враховується роль дипломата в історичному й культурному процесах в українських землях, його роль в українському житті і вплив на нього.

Стаття про кожного дипломата супроводжуватиметься посиланнями на архівні матеріали, публікації в різних виданнях про нього, а також на його праці. Основною формою ілюстрування біографій є портрет. Крім портрета, статті ілюструватимуться рукописами, документальними фотографіями, творами мистецтва тощо, які стосуються теми.

Біографічні відомості про ту чи іншу особу по змозі будуть вичерпно інформативними і забезпечуватимуть потреби дослідників.

Структура біографічного словника складатиметься з передмови, біографій з ілюстраціями і бібліографією, покажчиків (іменного та географічного) з метою полегшення пошуку необхідної для читача інформації про ту чи іншу особу.

«Передмова» до біографічного словника дасть читачеві цілісне уявлення про діяльність українських дипломатів протягом тисячоліття.

До іменного покажчика увійдуть в алфавітному порядку імена дипломатів, які зустрічаються в тексті словника, з посиланням на номер статті.

До географічного покажчика входитимуть усі географічні назви, згадані в тексті словника.

Запрошуємо до співробітництва вчених, дипломатів, шанувальників нашої історії дипломатичних зносин!

* * *